

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 17/07-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. decembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha o sťažnosti J. B., D., zastúpeného advokátom JUDr. I. N., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 151/04 takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 151/04 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. februára 2007 doručená sťažnosť J. B., D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 151/04 o náhradu škody, ktoré začalo podaním žalobného návrhu sťažovateľa z 3. augusta 2004.

Súčasťou sťažnosti bola aj žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu. Ústavný súd jeho žiadosti uznesením č. k. II. ÚS 17/07-8 z 15. marca 2007 nevyhovel. Po tom, ako sťažovateľ 15. mája 2007 predložil splnomocnenie na zastupovanie pre advokátku Mgr. E. B., B., ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 17/07-23 zo 17. mája 2007.

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a podpredsedníčku okresného súdu, aby oznámili, či trvajú na ústnom prerokovaní veci, a podpredsedníčku okresného súdu aj na vyjadrenie k sťažnosti. Zástupkyne obidvoch účastníkov oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní.

Podaním doručeným ústavnému súdu 22. júna 2007 sťažovateľ oznámil, že advokátka Mgr. E. B. mu listom z 13. júna 2007 vypovedala plnú moc na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, a preto požiadal o ustanovenie nového právneho zástupcu. Vypovedanie splnomocnenia sťažovateľovi oznámila advokátka aj ústavnému súdu (podaním doručeným 2. júla 2007).

Ústavný súd rozhodol o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu uznesením č. k. II. ÚS 17/07-37 z 13. septembra 2007 tak, že jej nevyhovel. Podaním doručeným 16. októbra 2007 predložil advokát JUDr. I. N., T., splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom.

Podpredsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 1. augusta 2007 (Spr. 3373/2007), poukázala na vyjadrenie zákonného sudcu z 18. mája 2006 č. Spr. 3259/06 a uviedla, že sa s ním stotožňuje. V tomto vyjadrení sa uvádza:

„Dňa 06. 08. 2004 bolo súdu doručené podanie, ktorým sa navrhovateľ domáhal na odporcovi náhrady škody spôsobenej krivou svedeckou výpoveďou.

Uznesením zo dňa 30. 08. 2004 bol navrhovateľ vyzvaný na odstránenie väd podania.

Dňa 02. 09. 2004 bola súdu doručená navrhovateľova žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Uznesením č. k. 18 C 151/04-20 zo dňa 04. 02. 2005 súd priznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovil mu právneho zástupcu z radov advokátov: Mgr. M. Z., D.

Dňa 23. 03. 2005 bolo súdu doručené odvolanie Mgr. M. Z. proti jeho ustanoveniu za právneho zástupcu navrhovateľa, z dôvodu, že v inom súdnom konaní zastupuje ako advokát účastníka, ktorého protistranou je navrhovateľ Mgr. J. B.

Uznesením č. k. 18 C 151/04-28 zo dňa 15. 11. 2005 súd vyhovel odvolaniu v plnom rozsahu a navrhovateľovi ustanovil právneho zástupcu advokátku Mgr. J. T.

Dňa 07. 12. 2005 bolo súdu doručené odvolanie navrhovateľa proti ustanoveniu Mgr. J. T. odôvodnené tým, že podľa všetkého ide o jeho bývalú nadriadenú, kvôli ktorej musel v roku 1986 odísť zo svojho zamestnania a nesúhlasí s jej ustanovením za svojho zástupcu.

Uznesením č. k. 18 C 141/05-38 zo dňa 17. 05. 2005 (správne zo dňa 17. 5. 2006; pozn.) súd odvolaniu vyhovel a právnym zastupovaním navrhovateľa poveril JUDr. M. V.

Návrh na začatie konania v danom prípade nemal od jeho podania a ani doplnenia na výzvu súdu všetky zákonom požadované náležitosti a preto súd považoval za potrebné na ochranu záujmov navrhovateľa, ustanoviť tomuto zástupcu z radov advokátov, ktorý by kvalifikovane odstránil vady návrhu najmä v opise rozhodujúcich skutočností a formulovaním správneho petitu.

Len zhodou okolností boli dvaja doteraz súdom ustanovení advokáti, náhodne vybraní zo zoznamu Slovenskej advokátskej komory, pre zastupovanie navrhovateľa nespôsobilí, resp. nevhodní a preto súd musel ustanoviť v poradí tretieho advokáta, voči ktorému nemal navrhovateľ námietky, resp. s ktorým nebol v konflikte záujmov.

Ďalej poukazujem aj na skutočnosť, že v dobe od 01. 12. 2004 do 30. 06. 2005 som vykonával stáž na Krajskom súde v Bratislave a vec bola pridelená v uvedenom období

inému zákonnému sudcovi JUDr. M. Z. a zároveň nešlo o vec, ktorá by mala byť v zmysle rozsahu práce tunajšieho súdu vybavovaná prednostne resp. zo zvýšenou rýchlosťou konania.“

Ústavný súd zistil zo spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 151/04 nasledovný priebeh konania v ďalšom období:

Uznesením z 24. augusta 2006 okresný súd vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov podania. Ustanovený advokát predložil 3. októbra 2006 doplnený návrh, ktorý okresný súd 8. novembra 2006 zaslal na vyjadrenie odporkyne a 7. decembra 2006 si vyžiadala na pripojenie súvisiaci spis Okresného súdu Bratislava II.

Na pojednávaní 22. februára 2007 sa sťažovateľ nezúčastnil z dôvodu práceneschopnosti a prostredníctvom právneho zástupcu požiadal o jeho odročenie na mesiac máj až jún. Okresný súd odročil pojednávanie na 5. jún 2007. Podaním doručeným 24. mája 2007 sťažovateľ požiadal o pripustenie zmeny žalobného návrhu. Oznámením z 1. júna 2007 okresný súd upovedomil sťažovateľa o zrušení termínu pojednávania z dôvodu odchodu sudcu na stáž.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (I. ÚS 76/03, II. ÚS 219/04, IV. ÚS 365/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, III. ÚS 111/02) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Podľa názoru ústavného súdu konanie nie je po právnej stránke mimoriadne zložité a v danom štádiu konania nemožno vec posúdiť ani ako skutkovo zložitú.

2. Posúdením správania s'ťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že s'ťažovateľ má podiel na doterajšej dĺžke konania, pretože podal neúplný návrh na začatie konania, na jeho doplnenie a odstránenie nedostatkov ho musel okresný súd opakovane vyzývať (30. augusta 2004 a 24. augusta 2006) a k predĺženiu konania prispel aj tým, že žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov podal až mesiac po podaní návrhu a bez potrebných dokladov, hoci poplatková povinnosť podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov mu vznikla už podaním žaloby. Na žiadosť s'ťažovateľa tiež došlo k odročeniu pojednávania z 22. februára 2007.

Na ťarchu s'ťažovateľa ústavný súd nepričítal podanie odvolania proti uzneseniu o ustanovení právnej zástupkyne, v ktorom namietal osobu advokátky, pretože tým s'ťažovateľ využil procesné oprávnenie, ktoré mu ako účastníkovi konania patrí. Ústavný súd však zároveň považoval za potrebné poukázať, že potreba zaoberať sa touto výhradou s'ťažovateľa mala vplyv na dĺžku konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 151/04.

Z priebehu konania nachádzajúceho sa aj vo vyjadrení podpredsedníčky okresného súdu vyplýva, že po podaní návrhu na začatie konania sa činnosť okresného súdu sústredila na odstránenie nedostatkov tohto návrhu a rozhodovanie o procených žiadostiach sťažovateľa. V postupe okresného súdu v tomto období sa objavili len kratšie úseky nečinnosti, a to pri rozhodovaní o odvolaní JUDr. Z. proti uzneseniu o ustanovení za právneho zástupcu sťažovateľovi (od 23. marca 2005 do 15. novembra 2005) a pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu o ustanovení ďalšej právnej zástupkyne (od 20. decembra 2005 do 17. mája 2006). K príprave pojednávania mohol okresný súd pristúpiť až po doplnení žaloby právnym zástupcom sťažovateľa (3. októbra 2006).

Ústavný súd pri posúdení tejto etapy konania bral do úvahy svoju judikatúru, podľa ktorej nedostatky procesných návrhov, o ktorých je podľa príslušných procesných kódexov (napr. Občianskeho súdneho poriadku) všeobecný súd povinný rozhodnúť ešte pred vlastným prerokovaním a rozhodnutím o merite veci, sú okolnosťou, na ktorú ústavný súd musí prihliadať pri posudzovaní tvrdenia o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože takáto okolnosť v zásade bráni súdu konať a rozhodnúť vo veci samej, a tým splniť účel tohto základného práva, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (I. ÚS 128/03).

Vec dosiaľ nebola meritórne prerokovaná, čiastočne aj z dôvodu na strane sťažovateľa, na žiadosť ktorého bolo odročené pojednávanie z 22. februára 2007 a nový termín pojednávania bol určený v súlade s jeho požiadavkami. Zodpovednosť za oddialenie pojednávania však nesie aj okresný súd, pretože odchod sudcu na stáž nemôže ústavný súd akceptovať ako dôvod na nekonanie vo veci sťažovateľa.

Napriek uvedenému ústavný súd pri posúdení konania z hľadiska všetkých troch kritérií, a teda aj s prihliadnutím na podiel sťažovateľa na celkovej dĺžke konania, nepovažuje zistenú dobu nečinnosti okresného súdu za dostatočnú na to, aby konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03). Preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti nálezu.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia s'ťažovateľovi je v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy podmienené vyslovením porušenia základných práv alebo slobôd zaručených v ústave alebo v kvalifikovanej medzinárodnej zmluve. O uložení povinnosti účastníkovi konania uhradiť trovy konania inému účastníkovi ústavný súd rozhoduje podľa výsledku konania v prípade, že s'ťažnosť bola dôvodná (§ 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov).

Pretože v danom prípade ústavný súd vyslovil, že základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy porušené nebolo, návrhmi na priznanie finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania sa ústavný súd pri svojom rozhodovaní už nezaoberal (obdobne napr. III. ÚS 30/03, III. ÚS 127/03).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2007